

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMISOARA

**Doctor Honoris Causa
Beneficiorum Publicorum**

Prof. univ. dr. José Manuel Durão Barroso

Cuvânt

la deschiderea ceremoniei de acordare a titlului de
Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum
al Universității de Vest din Timișoara
Excelenței Sale, domnului José Manuel Durão Barroso

*Stimați membri ai Comunității Academice din Universitatea de Vest din Timișoara,
Excelențele Voastre,
Distinși invitați,
Dragi colegi și studenți,
Onorată asistență,
Excelența Voastră, domnule José Manuel Durão Barroso,*

Timișoara este un reper al democrației și un model pentru conceptul de multiculturalism, concept ce este promovat la nivelul cel mai înalt în cadrul construcției comunitare. Timișoara este orașul în care, în 1989, tineri și oameni maturi s-au sacrificat pentru ca noi să ne bucurăm astăzi de privilegiul de a trăi liberi și de a putea redeveni un stat democratic.

Universitatea de Vest din Timișoara este un pilon important al zonei din vestul țării, fiind cea mai importantă structură academică care de curând și-a sărbătorit 70 de ani de existență. În prezent, universitatea noastră este recunoscută la nivel național, european și internațional pentru calitatea actului educațional, dar și pentru rezultatele cercetării științifice.

Comunitatea academică a Universității de Vest din Timișoara încearcă constant să ofere binemeritata recunoaștere unor nume importante din lumea științifică, culturală, socială sau politică, iar personalitatea profesorului Durão Barroso este una complexă, fațetele acesteia îndreptățindu-ne să îi oferim astăzi cea mai înaltă distincție onorifică a universității noastre, titlul de Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum.

Excelența Sa, José Manuel Durão Barroso este licențiat în drept al Universității din Lisabona, studiile de masterat fiind urmate la Institutul European al Universității din Geneva cu accent pus pe științele economice și cele sociale. Profesorul José Manuel Durão Barroso are o intensă activitate academică, fiind printre altele visiting professor la Graduate Institute of International Studies din cadrul Universității din Geneva. Omul politic, José Manuel Durão Barroso a cunoscut o carieră fulminantă, astfel începând cu 1987 este secretar de stat pentru afaceri externe și cooperare, din 1992 este până în 1995 ministrul afacerilor externe al Republicii Portugheze, iar din 2002 conduce guvernul de la Lisabona, pentru ca din anul 2004, pentru o perioadă de 10 ani, să fie ales în demnitatea de Președinte al Comisiei Europene.

Toate aceste realizări sunt confirmate de-a lungul timpului prin acordarea unor importante ordine, decorații și medalii, precum și a numeroase premii și titluri onorifice ce au adus recunoaștere personalității și muncii omului politic José Manuel Durão Barroso.

Profesorul Durão Barroso este un politician de seamă al Europei, al Portugaliei, un om de știință care și-a canalizat eforturile spre consolidarea construcției europene începută odată cu crearea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului. Ca urmare a eforturilor depuse, în perioada mandatului de Președinte al Comisiei Europene, Uniunea Europeană s-a lărgit cu încă trei state membre: România, Bulgaria și Croația. Sub conducerea lui José Manuel Durão Barroso, munca depusă de Comisia Europeană nu a fost una ușoară, într-o perioadă în care curentul de euroscepticism a prins contur mai ales în statele fondatoare. Cu toate acestea, în perioada celor 10 ani de mandat de Președinte al Comisiei Europene, cel pe care îl primim azi în rândurile noastre a reușit să conducă negocieri importante, fiind finalizată în 2007 (cu intrare în vigoare în 2009) negocierea Tratatului de la Lisabona, tratat ce a avut ca scop transformarea Uniunii Europene într-o entitate mai democratică, mai eficientă și mult mai pregătită să abordeze, ca o construcție

solidă, probleme globale, cum ar fi crizele financiare sau schimbările climatice. Tratatul de la Lisabona conferă puteri sporite Parlamentului European, aduce schimbarea procedurii de vot în cadrul Consiliului, introducerea instituției inițiativei europene cetățenești sau crearea noului serviciu diplomatic al Uniunii Europene. Toate aceste realizări au consolidat poziția Uniunii Europene ca actor global în domeniul relațiilor internaționale.

Exceleța Voastră,

Astăzi, prin acordarea titlului de **Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum**, Universitatea de Vest din Timișoara aduce un omagiu unei remarcabile personalități politice a Europei, unui vizionar și unui adevărat profesionist al relațiilor internaționale. Suntem onorați de prezența Exceleței Voastre în Aula Magna „Ioan Curea” a Universității de Vest din Timișoara și de intrarea în rândurile comunității noastre academice.

Vă dorim, Exceleța Voastră, să aveți parte de sănătate, putere de muncă și pasiune în activitatea politică și academică.

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea

Rectorul Universității de Vest din Timișoara

FOREWORD

To the Opening Ceremony of Awarding the Title
Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum

The West University of Timișoara

To his Excellency Professor José Manuel Durão Barroso

Honourable members of the West University Community

Your Excellencies,

Distinguished guests,

Dear colleagues and students,

Your Excellency Professor José Manuel Durão Barroso

Timișoara is a hallmark of democracy and a model for multiculturalism, a concept which is strongly endorsed at the highest level within the common European construction. Timișoara is the city where in 1989 young and mature alike shed their blood in order for us to enjoy the privilege to be free and become again a democratic state.

West University of Timișoara is an important cultural pillar, being the most important institution of the academia in the western part of Romania and which but a year ago celebrated its seventieth anniversary. Currently our university is recognised nationally, European wide and internationally for the quality of the education offered as well as for the research results obtained by its academic staff.

The academic community of the West University of Timișoara is constantly trying to duly acknowledge well-known figures from the scientific, cultural, social or political worlds and Professor Durão Barroso's personality is a complex one. It is this multifaceted personality which has driven us to award him the highest honorary distinction, the title of Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum.

His Excellency Professor José Manuel Durão Barroso holds a Law degree from the University of Lisbon, followed by a Master's Degree from the European Institute of the University of Geneva focusing on economic and social sciences. Professor José Manuel Durão Barroso has a prolific academic activity, such as being a visiting professor at the Graduate Institute of International Studies of the University of Geneva. As a politician, José Manuel Durão Barroso has had a soaring career which began in 1987 when he became secretary of state for external affairs and cooperation. Between 1992 and 1995 he was Minister for External Affairs of the Portuguese Republic, while between 2002 and 2004, he was Prime Minister of the Portuguese government. In 2004 he was elected President of the European Commission for ten years.

All his accomplishments are marked by the timely awards of important orders, decorations and medals as well as numerous prizes and honorific titles. These contributed to the appreciation of the work and well-established personality of José Manuel Durão Barroso the politician.

Professor Durão Barroso is an outstanding Portuguese and European politician, a scientist who directed his efforts towards the consolidation of the European structure initiated with the founding of the European Community of Coal and Steel. As a consequence of his efforts, during his mandate as President of the European Commission, the European Union expanded with the admission of three more member states: Romania, Bulgaria and Croatia. The work done by the European Commission under the leadership of José Manuel Durão Barroso was by no means an easy task since some of the founding member states were increasingly touched by Euroscepticism. In spite of this, during the ten years of presidency of the European Commission, the person who we now welcome among us has managed to conduct important negotiations which led to the completion in 2007 (taking effect in 2009) of the Lisbon Treaty. This treaty is

aimed at the transformation of the European Union into a more democratic and more efficient entity, better prepared to deal with global problems such as financial crises or climate changes.

The Lisbon Treaty brings about new and enhanced powers given to the European Parliament, the change of the voting procedures within the Council, the introduction of the European civic initiative as an institution, as well as the creation of the new diplomatic service of the European Union. All these managed to consolidate the position of the European Union as a global actor as far as international relations are concerned.

Your Excellency,

Today, the West University of Timișoara acclaims a remarkable European political personality, a visionary and a true professional of international relations by awarding him the title of **Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum**. We are honoured by your presence in the “Ioan Curea” Aula Magna of the West University of Timișoara and by your acceptance to join our academic community.

We wish you, Your Excellency, good health, energy and resilience as far as your political and academic activities are concerned.

Professor Marilen-Gabriel Pirtea, Ph.D

Rector of West University of Timișoara

Palavra introdutória

Cerimónia de abertura da concessão do título de

Doutor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum

pela Universidade de Oeste de Timișoara

Vossa Excelência, senhor doutor José Manuel Durão Barroso

Estimados membros da Comunidade Académica da Universidade de Oeste de Timișoara,

Vossas Excelências,

Distinguidos Convidados,

Caros colegas e estudantes,

Estimada assistência,

Vossa Excelência, senhor professor doutor José Manuel Durão Barroso,

Timișoara representa um indicador de democracia e um modelo para o conceito de multiculturalismo, conceito promovido ao mais alto nível no âmbito da construção comunitária. Timișoara é a cidade na qual, em 1989, jovens e adultos se sacrificaram para que pudéssemos usufruir hoje do privilégio de viver livres e de voltar a ser um Estado democrático.

A Universidade de Oeste de Timișoara é um pilar importante da zona oeste do país, sendo a mais importante estrutura académica que recentemente celebrou 70 anos de existência. Actualmente, a nossa universidade é reconhecida ao nível nacional, europeu e internacional pela qualidade da educação promovida, como também pelos resultados da sua investigação científica.

É tarefa constante da comunidade académica da Universidade de Oeste de Timișoara a de honrar personalidades do mundo científico, cultural, social ou político, e a personalidade do professor doutor Durão Barroso é complexa, com múltiplas facetas, facto que nos determinou lhe outorgar hoje a mais alta distinção honorífica da nossa universidade, o título de ***Doutor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum***.

Sua Excelência José Manuel Durão Barroso é licenciado em Direito pela Universidade de Lisboa, e mestre em ciências económicas e sociais pela Universidade de Genebra. O professor doutor José Manuel Durão Barroso tem uma intensa actividade académica, destacando-se como *visiting professor* do *Graduate Institute of International Studies*, da Universidade de Genebra. O homem político José Manuel Durão Barroso conheceu uma carreira fulminante, sendo Secretário de Estado dos Negócios Estrangeiros e da Cooperação a partir de 1987, Ministro dos Negócios Estrangeiros da República Portuguesa entre 1992 e Outubro de 1995, e líder do governo de Lisboa a partir de 2002. Em 2004 foi eleito Presidente da Comissão Europeia, cargo no qual permaneceu por um período de 10 anos.

Com o decorrer do tempo, todo o seu desempenho viria a ser confirmado pela obtenção de importantes distinções, condecorações e medalhas, bem como numerosos prémios e títulos honoríficos que levaram ao reconhecimento da personalidade e do trabalho do homem político José Manuel Durão Barroso.

O professor Durão Barroso é um político distinto da Europa e de Portugal, um académico que concentrou os seus esforços na consolidação da construção europeia, que começou com a criação da Comunidade Europeia do Carvão e do Aço. Graças aos seus esforços, no período do seu mandato como Presidente da Comissão Europeia, a União Europeia recebeu três novos Estados membros: a Roménia, a Bulgária e a Croácia. O trabalho desenvolvido pela Comissão Europeia, liderada por José Manuel Durão Barroso, não foi fácil, num período em que a corrente eurocética se destacou, especialmente nos estados fundadores. Contudo, nos seus 10 anos de mandato como Presidente da Comissão Europeia, o nosso distinto convidado, conseguiu liderar negociações importantes, sendo finalizada em 2007 a do Tratado de Lisboa, que entrou em vigor em 2009; tratado que teve como objectivo a transformação da União Europeia numa entidade mais democrática, mais eficiente e muito mais preparada para tratar, enquanto construção sólida, dos problemas globais, como por exemplo as crises financeiras e as mudanças climáticas.

As principais alterações trazidas pelo Tratado de Lisboa são: um maior envolvimento por parte do Parlamento Europeu, a alteração do procedimento de votação no Conselho, a introdução da iniciativa de cidadania europeia e a criação do serviço diplomático da União Europeia. Todas estas realizações determinaram a consolidação da posição da União Europeia como actor global na área das relações internacionais.

Vossa Excelência,

Hoje, a Universidade de Oeste de Timișoara e toda a comunidade académica honra, através da concessão do título de **Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum**, uma notável personalidade política europeia, um visionário e um profissional das relações internacionais! Estamos contentes com a presença da Sua Excelência na Aula Magna "Ioan Curea" da Universidade de Oeste de Timișoara e por ter aceitado honrar a nossa universidade!

Desejamos a Vossa Excelência que continue de boa saúde, que tenha empenho nas suas tarefas e paixão na sua actividade política e académica!

Prof.univ.dr. Marilen-Gabriel Pirtea

Reitor da Universidade de Oeste de Timișoara

LAUDATIO

În onoarea

Excelenței sale José Manuel Durão Barroso

Președinte al Comisiei europene (2004 - 2014)

Excelența Voastră, Doamnă José Manuel Durão Barroso

Excelența Voastră, Doamnă Dacian Cioloș, Prim-ministru al României

Doamnă rector, Profesor dr. Marilen Pirtea

Doamnă Președinte al Senatului, Profesor dr. Alexandru Bulgea

Stimați membri ai Senatului,

Dragi colegi și studenți,

Distinși oaspeți:

Comunitatea noastră academică, și, de altfel, întreaga noastră națiune reprezentată astăzi aici prin exponenții săi de marcă, se strânge la ceas festiv pentru a-l întâmpina și a-l onora pe Excelența Sa, José Manuel Durão Barroso, una dintre personalitățile cele mai influente ale lumii noastre contemporane. Astfel, avem imensul privilegiu de a-i adăuga numele pe lista tot mai cuprinzătoare a iluștrilor oameni de știință și intelectuali de renume care au primit cel mai înalt Titlu Onorific acordat de Universitatea noastră, titlul de Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum.

Ne exprimăm părerea de rău că suntem constrânși de limitele unui discurs prea scurt pentru a prezenta toate meritele unei astfel de personalități de talie mondială.

Totuși, dacă ar fi să dăm un titlu acestei alocuțiuni de recunoaștere a personalității și activității Excelenței Sale, Domnului Durão Barroso, inspirându-ne parțial dintr-un recent articol din revista Forbes, alegerea noastră ar fi: “Un optimist incurabil”. Trebuie doar să îi ascultăm discursurile publice sau să îi citim interviurile – care se găsesc, în marea lor majoritate, în mediul online – pentru a ne da seama că această descriere i se potrivește perfect. José Manuel Durão Barroso reprezintă un rezervor de optimism și ceea ce face optimismul său cu atât mai special este faptul că acesta se manifestă nu doar în vremurile bune, ci mai ales în perioadele dificile, adică atunci când optimismul este atitudinea la care, de obicei, te aștepti cel mai puțin. Și, după cum știm cu toții, lumea a trecut prin perioade extrem de grele în ultimii ani, acestea fiind, cu siguranță, resimțite din plin pe parcursul mandatului său în fruntea Comisiei Uniunii Europene – o instituție cheie aflată în centrul celui mai complicat și mai complex mecanism politico-economic al timpurilor noastre.

Optimismul lui Durão Barroso nu este dat de anumite trăsături de personalitate sau de o dorință naivă de evadare din real. Privit din perspectiva realizărilor Domniei sale, este evident că acest optimism este, pe de o parte, adânc înrădăcinat în bogata experiență pe care a acumulat-o în timp, într-o cunoaștere solidă a complicatei arhitecturi a “satului nostru global”, cu forțele sale fluide și antagonice. Este bazat pe o înțelegere profundă și consistentă a vremurilor noastre. Totuși, toate acestea nu ar reprezenta motive suficiente pentru adoptarea unei viziuni optimiste asupra viitorului.

Pe de altă parte, mai există încă o componentă care îi întreține acest optimism molipsitor: temeinica și neclintita sa înțelegere și încredere în valorile fundamentale ale vieții democratice moderne din Europa; a unor valori precum: importanța nenegociabilă a ființei umane, democrația, statul de drept, “economia socială de piață” (cum îi place să o numească), menită să asigure nu doar creștere economică, ci și condiții pentru asistență și coeziune socială.

Numai conlucrarea armonioasă a acestor două componente poate crea premise pentru manifestarea unui optimism solid și realist. Numai o înțelegere realistă a vremurilor combinată cu un sistem de valori solid, asumat la nivel personal, poate duce la un optimism de substanță; la un optimism bazat pe fapte și capabil să genereze o reală capacitate de a anticipa și de a acționa – de a anticipa atât oportunitățile cât și pericolele, de a acționa urmărind binele și evitând, pe cât posibil, răul.

Tocmai acest optimism de substanță și bine ancorat în realitate l-a ajutat pe José Manuel Durão Barroso în abordarea provocărilor care au decurs din înaltele obligații și responsabilități specifice funcției sale. Dar, înainte de a ne referi la câteva dintre realizările sale majore, care, fără îndoială au avut un impact deosebit asupra vieții a milioane de oameni și asupra destinului multor popoare, să aruncăm o privire rapidă asupra procesului de formare academică, politică și diplomatică a Domnului Durão Barroso, proces care l-a pregătit să joace un rol crucial la nivel global.

José Manuel Durão Barroso s-a născut la Lisabona, în 23 martie 1956. După ce a absolvit Dreptul la Universitatea din Lisabona, s-a mutat la Geneva unde a obținut o Diplomă în Studii Europene la Institutul Universitar European al Universității din Geneva și a urmat un Masterat în Științe Politice, la Departamentul de Științe Politice, Facultatea de Economie și Științe Politice, din cadrul Universității din Geneva, absolvind cu rezultate deosebite în ambele cazuri.

La început, a îmbrățișat o carieră academică, fiind, pe rând, asistent universitar la Facultatea de Drept a Universității din Lisabona, în Departamentul de Științe Politice al Universității din Geneva, apoi profesor invitat în cadrul Departamentului Guvernamental, Facultatea de Relații Externe, din Universitatea Georgetown (Washington, D.C.). În 1995, a devenit Directorul Departamentului de Relații Internaționale din Universitatea Lusíada, din Lisabona. În 1979, a fost unul dintre fondatorii AUROP, Asociația Universitară Portugheză pentru Studii Europene, iar mai târziu a devenit primul editor al Revista de Ciência Política.

Viața sa politică a început destul de devreme. În 1980, s-a alăturat Partidului Social Democrat (PSD), un partid de centru-dreapta din Portugalia. A devenit pentru prima dată membru în Parlamentul portughez în 1985, fiind re-ales de șase ori după aceea. În 1999, a fost ales președinte al PSD, fiind, ulterior, re-ales de trei ori. În aceeași perioadă, a fost Vice Președintele Partidului Popular European.

Carierea sa diplomatică a început odată cu numirea sa în funcția de Secretar de Stat pentru Afaceri Externe și Cooperare, poziție în care urma să joace un rol cheie ca mediator al dificultăților acorduri de pace pentru Angola, în Bicesse (Estoril, Portugalia), în anul 1991. Ulterior, a obținut funcția de Ministru al Afacerilor Externe din Portugalia. Printre realizările sale notabile se numără lansarea negocierilor cu Ministrul Indonezian al Afacerilor Externe, sub auspiciile

Secretarului General al Națiunilor Unite, care au dus, în final, la independența Timorului de Est. Sub conducerea sa, PSD-ul a câștigat alegerile generale din anul 2002 și, astfel, a fost numit în funcția de Prim Ministru al Portugaliei.

Din această funcție de Prim Ministru, în anul 2004, Domnul Durão Barroso a fost nominalizat de Consiliul European și ales de Parlamentul European să ocupe una dintre cele mai influente poziții din Uniunea Europeană, anume cea de Președinte al Comisiei Europene. În iunie 2009, Consiliul European l-a nominalizat în unanimitate pentru un al doilea mandat ca Președinte al Comisiei Europene, fiind re-ales de către Parlamentul European cu o majoritate absolută în septembrie 2009 și ocupând această poziție până în anul 2014.

Să ne oprim puțin aici și să reflectăm asupra câtorva dintre momentele esențiale din cariera de excepție a Președintelui Durão Barroso, în încercarea de a înțelege cum a reușit să facă față situațiilor dificile cu care s-a confruntat la conducerea Comisiei Uniunii Europene. Uniunea Europeană reprezintă cea mai recentă și cea mai curajoasă formă de adaptare a popoarelor moderne ale Europei la o lume aflată în plin proces de globalizare. Astfel, este considerată a fi cel mai complex și mai ambițios proiect politic al epocii moderne și, posibil, al tuturor timpurilor. Uniunea Europeană reprezintă un proiect extrem de ambițios, deoarece are ca scop principal crearea unui spațiu politico-economic comun, care cuprinde, în prezent, 28 de state și o populație de peste 508 milioane de oameni. Ea trebuie să creeze și să pună în funcțiune arhitectura instituțională necesară pentru a transforma o astfel de ambiție masivă într-un actor cheie major, competitiv la nivel global, capabil să concureze cu alți actori de anvergură precum SUA, China, India sau lumea asiatică. Imaginați-vă, spre exemplu, gradul de complexitate inerent procesului de identificare a unui spațiu comun, de ajungere la consens și adesea la acorduri unanime între diferite culturi, tradiții, comportamente politice și interese specifice atât de diverse ca ale unor state care se întind din Finlanda până în Grecia, sau din Marea Britanie până în România.

Numită pe bună dreptate “camera motoarelor” Uniunii Europene, Comisia joacă exact acest rol, de a asigura funcționarea Uniunii Europene ca un tot unitar, într-o manieră care este atât eficientă, cât și competitivă, creând instituțiile potrivite, întocmind și implementând legislația potrivită, adaptându-se constant la schimbările impuse de multitudinea de forțe fluide ale lumii globalizate. Astfel, Comisia joacă un rol cheie, care este, din mai multe puncte de vedere, cel mai important din întreaga arhitectură a Uniunii Europene. José Manuel Durão Barroso a avut

onoarea de a fi ales de două ori în funcția de Președinte al unei astfel de instituții, ocupând această poziție timp de zece ani și devenind, astfel, liderul cu cel mai lung mandat în cadrul Uniunii Europene, în întreaga istorie a acesteia. În mod evident, este extrem de dificil să redăm cu acuratețe complexitatea activității pe care a desfășurat-o. Totuși, câteva aspecte au o importanță deosebită, în special pentru noi, românii. Prin urmare, propunem să ne concentrăm pe modul în care Domnul Durão Barroso a gestionat două dintre cele mai mari provocări cu care Uniunea Europeană s-a confruntat vreodată: extinderea sa și criza financiară din anul 2008.

Înainte ca Durão Barroso să ajungă la conducerea Comisiei, Uniunea Europeană avea 15 state membre. La finalul mandatului său, erau 28. Comisia condusă de Domnul Durão Barroso a fost prima care și-a asumat, încă din prima zi, misiunea de a adapta și de a gestiona funcționarea Uniunii Europene prin cea mai amplă extindere din istoria sa, mai întâi de la 15 la 25 de state, mai târziu, cu relevanță deosebită pentru noi, românii, la 27 (în 2007), iar, în final, la 28. Cu siguranță, aceasta a fost o misiune extrem de dificilă. Transformarea unui astfel de mozaic de culturi, comportamente politice și interese într-un bloc unitar funcțional a necesitat mult talent diplomatic și o foarte bună înțelegere a timpurilor actuale. Totuși, trebuie accentuat faptul că, mai presus de toate acestea, a necesitat o viziune consolidată asupra Europei și o încredere de neclintit în potențialul acesteia de a deveni un factor esențial și major al lumii globalizate. Aceasta a fost viziunea lui Durão Barroso asupra Europei. Este o viziune pe termen lung – una care favorizează o Europă mai puternică, tot mai unită și mai bine pregătită să facă față intemperiilor care o așteaptă. Durão Barroso înțelege foarte bine faptul că, în lumea globalizată de astăzi, cu cât suntem mai mulți și mai uniți, cu atât devenim mai puternici. Fiind un optimist incurabil, a avut credința fermă că diferențele dintre noi sunt mai puțin importante decât rădăcinile noastre comune, că aceste diferențe contează prea puțin în lumina idealurilor pe care le împărtășim cu toții și a năzuinței noastre spre democrație, a respectului pentru ființa umană, a eforturilor depuse pentru asigurarea egalității de șanse și a hotărârii noastre de a construi o lume mai sigură pentru toți. Mai mult, el este foarte conștient de pericolele reprezentate de regimurile totalitare, ceea ce l-a îndemnat să facă tot posibilul pentru a feri continentul nostru de astfel de experimente în viitor. Cu aceste proiecte, aflându-se la cârma Comisiei, Durão Barroso a devenit arhitectul de succes al celui mai amplu proces de extindere a UE, ceea ce reprezintă una dintre cele importante realizări din istoria Europei. Și, spre marea noastră avantaj, acest proces a inclus și România.

Există momente când națiunile trebuie să își croiască singure destinul, dar, cel mai adesea, destinul unui popor este influențat și de alți actori politici cheie, iar România nu face excepție. Noi, românii, cunoaștem foarte bine consecințele negative ale unor decizii politice internaționale greșite, care ne-au plasat în conul de umbră al istoriei. Regimul totalitar comunist care a luat sfârșit în 1989 ilustrează din plin acest fapt. Totuși, există și momente de grație când voința unei națiuni se intersectează cu oamenii potriviți, cu cei care au atât dorința, cât și capacitatea de a-și uni forțele și de a mișca lucrurile în direcția potrivită. Un astfel de moment a fost cel al întâlnirii providențiale dintre aspirațiile noastre de a re-intra în familia europeană și hotărârea de neclintit a unor lideri cu viziune, ca Președintele Durão Barroso, oameni aflați în poziții strategice la momentul potrivit.

Prezentul eveniment care are loc la Timișoara este, în parte, o modestă dovadă a aprecierii față de Excelența Voastră, Domnule Președinte Durão Barroso, pentru rolul cheie pe care l-ați avut în încercarea de a nu lăsa România în afara Europei unite. De asemenea, suntem aici pentru a sărbători încă o dată evenimentul din 26 septembrie 2006: anunțarea acceptării României ca stat membru al Uniunii Europene, un anunț pe care l-ați făcut în persoană și care a fost rezultatul unui proces laborios, la al cărui succes ați contribuit în mod crucial. A fost un eveniment care a avut consecințe istorice pentru noi, ca națiune, și pentru care dorim să vă adresăm sincera noastră recunoștință și cele mai calde mulțumiri.

Având misiunea de a organiza 28 de state într-o forță globală unitară și coerentă, capabilă să se adapteze și să fie funcțională într-un context mondial aflat în continuă schimbare, fiind conștient, după cum chiar el a afirmat adesea, că singura certitudine este incertitudinea, Președintele Durão Barroso a fost, totuși, capabil, să treacă cu bine prin perioade extrem de dificile. Pe lângă continua neliniște generată de noile tipuri de conflict și terorism, în timpul mandatului său au existat două crize majore care au lovit lumea în general și UE în particular: criza economică globală și criza politică din Ucraina.

Din nou, încrederea sa fundamentală în forța și rezistența unei Europe unite, secondată de o viziune clară și optimistă asupra viitorului, l-a ajutat pe Președintele Durão Barroso să instaureze un nou sistem de guvernare eficient și cu adevărat revoluționar. Să dăm doar un exemplu. Președintele Durão Barroso a fost primul care a avansat ideea necesității unei uniuni monetare, alături de uniunea fiscală și politică. După cum am aflat recent, când Excelența Sa a

menționat într-un cadru informal ideea unei uniuni monetare, câțiva șefi de stat influenți au reacționat imediat, spunând că aceasta ar fi o propunere imposibilă și de neacceptat. Dar, la finalul mandatului său, Banca Centrală Europeană era deja constituită și reprezenta un proiect susținut în unanimitate de toate cele 28 de state membre. După cum știm cu toții, această mișcare strategică se dovedește crucială nu doar pentru supraviețuirea Zonei Euro, ci și pentru potențialul pe care îl are de a asigura continuarea integrării și o creștere economică susținută.

Prin urmare, Domnul Durão Barroso, prin întreaga sa activitate, a răspuns pesimismului manifestat pe parcursul perioadei de criză arătând o încredere nestrămutată în viitorul Europei și o deosebită competență în tot ceea ce a întreprins. Chiar și astăzi, când mandatul său s-a încheiat și când există și mai multe motive de pierdere a speranței, entuziasmul său rămâne intact. Iată ce a spus recent: “Există o fascinație intelectuală pentru pesimism în Europa. Oamenii vor să arate că sunt mai inteligenți dacă sunt mai pesimiști. Dar, în realitate, Europa își revine și este capabilă din nou să creeze locuri de muncă. Vă rog să nu priviți aceste considerații ca pe niște iluzii ale Președintelui Comisiei Europene. Eu nu mai sunt la Comisia Europeană. Nivelul sincerității mele crește de la o zi la alta și pot vorbi acum ca o persoană liberă.”

Dorind să clarifice ultima propoziție, Domnul Durão Barroso se grăbește să ne asigure că nu a mințit niciodată, dar că există diverse nivele de sinceritate. Astfel, ne arată că, este foarte conștient de posibilele cauze ale pesimismului: ascensiunea partidelor populiste extremiste anti-europene, riscurile geopolitice, criza resurselor energetice și a materiilor prime, supraproducția și un nivel ridicat al șomajului etc. Totuși, în ciuda tuturor acestor probleme și cu toate că și-a mai pierdut din iluzii între timp, domnul Durão Barroso și-a păstrat entuziasmul și optimismul. El crede încă, cu fermitate, în posibilitatea de a face Europa să conteze într-o lume globalizată. El știe că Uniunea Europeană dispune de mecanismele necesare, de voința de a deveni un actor important pe scena globală, capabil să le asigure tuturor o viață prosperă. Dar, cel mai important, Durão Barroso știe ce este de făcut. Această intuiție îl face cu adevărat valoros. Misiunea lui nu s-a încheiat odată cu mandatul său de Președinte la Uniunea Europeană. Din contră, este posibil să fi trecut la un nivel mai înalt.

Autor al numeroase publicații în domeniul științelor politice, al relațiilor internaționale și al studiilor europene, Domnul Durão Barroso este considerat unul dintre cei mai competenți strategii din lume. Iată cum este prezentat pe site-ul Washington Speakers: José Manuel Durão

Barroso “pune în discuție contextul geopolitic actual, ajutând publicul să înțeleagă presiunile geopolitice, economice și culturale care trebuie acceptate pentru a continua întărirea influenței globale a Europei, pentru a crea stabilitate pentru cetățenii lumii și pentru a promova un cadru largit pentru afacerile multinaționale”. După cum se vede din CV-ul său, José Manuel Durão Barroso a primit peste treizeci de titluri academice onorifice și aproximativ tot atâtea distincții și decorații oficiale de stat. Forumul Economic Mondial l-a numit “Liderul global al viitorului” (1993). În anul 2006 a fost declarat “Europeanul anului” (European Voice), și a devenit cetățean de onoare al mai multor orașe.

Mai recent, a fost numit profesor invitat la Universitatea Princeton. Când, nu cu mult timp în urmă, a fost rugat să le ofere studenților câteva sfaturi, acesta a răspuns: “*Cel mai important sfat este să învățați. Să munciți. Nu obțineți nimic în viață dacă nu munciți... Apoi, să călătoriți. ... În al doilea rând, învățați o nouă limbă străină. ... În al treilea rând, lărgiți-vă orizonturile ... lărgiți-vă orizonturile culturale, aplecându-vă asupra unor discipline din afara domeniului vostru principal de studiu ... acest aspect este important pentru a avea oameni capabili să se adapteze la diverse situații. Fiindcă singura certitudine este incertitudinea. Mi-aș putea încheia răspunsul cu un citat dintr-un cântec al formației U2, care cred că se numește Zooropa. Spune așa: „Nu-ți fă griji, iubito, totul va fi bine, și incertitudinea poate fi o lumină călăuzitoare”*”.

José Manuel Durão Barroso a străbătut cărările incertitudinii și tocmai împotriva oricăror incertitudini, el este astăzi competent, pasionat și hotărât să continue a transforma Europa și întreaga lume într-un proiect mareț pentru generațiile care vin.

Doamnelor și Domnilor,

Combi-nația dintre excelența profesională și o viață caracterizată de integritate și optimism este una cu adevărat rară și extrem de fericită. Suntem onorați să salutăm astăzi prezența în mijlocul nostru a unei personalități recunoscute la nivel mondial. Felicitări, Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum José Manuel Durão Barroso!

Timișoara, România, 29 ianuarie 2016

Comisia de evaluare și de elaborare a LAUDATIO

Președinte:

Prof. univ. dr. Marilen Gabriel Pirtea – *Rectorul Universității de Vest din Timișoara*

Membri:

1. **Simona Mirela Miculescu** – *Ambasador, Reprezentant al Secretarului General ONU și Director al Biroului ONU de la Belgrad*
2. **Prof. univ. dr. Vasile Popovici** – *Ambasador al României la Lisabona*
3. **Leonard Orban** – *Consilier Prezidential – Departamentul Afaceri Europene*
4. **Acad. prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop** – *Rectorul Universității Babeș Bolyai din Cluj Napoca*
5. **Prof. univ. dr. Mircea Dumitru** – *Rectorul Universității din București*
6. **Prof. univ. dr. Vasile Pușcaș** – *Universitatea Babeș Bolyai din Cluj Napoca*
7. **Prof. univ. dr. Alexandru Buglea** – *Președintele Senatului Universității de Vest din Timișoara*
8. **Prof. univ. dr. Mircea Mihăieș** – *Universitatea de Vest din Timișoara*
9. **Prof. univ. dr. Silviu Rogobete** - *Universitatea de Vest din Timișoara*

LAUDATIO

Em honra de

Sua Excelência o Prof. Dr. José Manuel Durão Barroso

Presidente da Comissão Europeia (2004-2014)

*Vossa Excelência, senhor doutor **José Manuel Durão Barroso**,*

Vossa Excelência, senhor doutor Dacian Cioloș, Primeiro-Ministro da Roménia,

Senhor Reitor da Universidade, Professor Marilen Pirtea,

Senhor Presidente do Senado, Professor Alexandru Buglea,

Vossas Excelências, Membros do Senado da Universidade,

Caros colegas e estudantes,

Distintos Hóspedes,

A nossa comunidade académica e, de facto, a nossa nação, através de alguns dos seus mais ilustres representantes aqui presentes, juntam-se hoje para celebrar e honrar Sua Excelência o **Prof. Dr. José Manuel Durão Barroso**, um dos mais influentes modeladores do nosso mundo contemporâneo. Assim, nos consideramos extremamente privilegiados em adicionar o seu nome a uma crescente lista de académicos e intelectuais de renome que receberam a mais alta distinção Académica e Honorífica da nossa Universidade, o título de **Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum**.

Quando confrontados com a tarefa de resumir num curto discurso as principais contribuições de uma personalidade tão aclamada mundialmente, temos que assumir uma certa frustração e de adverter, desde já, sobre as inevitáveis limitações inerentes.

De todas as formas, se este breve reconhecimento da personalidade e da carreira do Dr. Durão Barroso tivesse que receber um título, inspirado num relativamente recente artigo de Forbes, eu escolheria dizer **“Um Otimista Incorrigível”**.¹ Basta ouvir qualquer uma das suas intervenções públicas ou ler uma única entrevista – disponíveis a todo o passo na internet – para entender porque tal descrição é mais do que apropriada. José Manuel Durão Barroso é um reservatório de otimismo, e o que o faz ainda mais especial, é o facto de ter um otimismo manifestado tanto nas boas alturas, mas mais ainda nas alturas difíceis, quando o otimismo é o recurso menos usual. E, como todos sabemos, estas alturas governam a atualidade e abundavam também durante o seu cargo na direção da Comissão da União Europeia – uma instituição capital, situada no coração da mais sofisticada e mais complexa maquinaria económico-política dos nossos tempos modernos.

Visto pelas lentes das suas realizações, o otimismo do Dr. Durão Barroso não é um otimismo fútil, resultado de algum traço psicológico da sua personalidade ou alguma forma de escapismo naïf. Através das suas realizações, tornou-se óbvio que o seu otimismo é, de uma certa forma, profundamente engrenado na vástia experiência acumulada, no extraordinário manuseamento da arquitetura da nossa aldeia global, e nas suas flúidas e competitivas forças. Baseia-se num profundo e sólido conhecimento e entendimento da atualidade. Mas, olhando apenas desta perspetiva, não teria razões suficientes para ser otimista sobre o futuro; talvez exatamente o contrário.

Contudo, há uma outra perspetiva que alimenta a sua posição esperançosa. O outro ingrediente que existente na base do otimismo endémico de Dr. Durão Barroso é o seu firme, inegociavelmente profundo entendimento e crença nos valores fundamentais existentes na fundação da nossa moderna vida democrática na Europa. Estes incluem: a fé no valor supremo inerente do ser humano, a democracia, o Estado de Direito, uma “economia social de mercado” (como gosta de dizer), permitindo o crescimento económico e ao mesmo tempo deixando espaço para assistência social e coesão.

Apenas a mistura certa dos dois pode permitir a existência de um otimismo sólido e realista. Apenas uma leitura atenta dos tempos intercalada com um sistema de valores firme e ajustado,

¹www.forbes.com/sites/andrewcave/2015/04/15/europe-is-more-important-than-america-is-José-manuel-barroso-the-most-optimistic-man-in-europe/

podem levar ao otimismo substancial; ao otimismo baseado em factos e capaz de gerar a capacidade informada de prever e acionar, de prever tanto as oportunidades como também as inconveniências, as possibilidades e os perigos, para assim seguir o bem e evitar, na medida do possível, o mal.

Foi com um enorme otimismo informado e substancial que Sua Excelência Dr. José Manuel Durão Barroso encarou os desafios intrínsecos a responsabilidade fenomenal que teve nos cargos que ocupou. Mas antes de revisitar algumas das suas mais significativas realizações, das quais algumas realmente têm impactos históricos nas vidas de milhões de pessoas e nos destinos de nações, vamos olhar brevemente para o seu percurso académico, político e diplomático, um percurso que o preparou para desempenhar papéis tão importantes ao nível global.

José Manuel Durão Barroso² nasceu em Lisboa a 23 de Março de 1956. Depois de licenciar-se em Direito pela Universidade de Lisboa, prosseguiu os seus estudos no Instituto Europeu da Universidade de Genebra, onde obteve um Diploma em Estudos Europeus e onde também se tornou mestre em Ciências Políticas pelo Departamento de Ciência Política, da Faculdade de Economia e Ciências Sociais, da Universidade de Genebra; os dois títulos foram obtidos com a máxima distinção.

Primeiro, desenvolveu uma carreira académica, sendo sucessivamente assistente na Faculdade de Direito da Universidade de Lisboa, no Departamento de Ciências Políticas da Universidade de Genebra, e “Visiting Professor” no Department of Government e na School of Foreign Service (Center for German and European Studies) da Universidade de Georgetown, em Washington (1996-1998). Em 1995, tornou-se Diretor do Departamento de Relações Internacionais da Universidade Lusíada, em Lisboa. Em 1979, foi um dos membros fundadores da Associação Universitária de Estudos Europeus (AUROP). Foi também fundador e primeiro Director da “Revista de Ciência Política”.

Estreou-se bastante cedo na carreira política. Desde 1980, é membro do Partido Social Democrata (PSD), um partido de centro-direita em Portugal. Foi eleito deputado seis vezes consecutivas, a

² Source for the following brief biography:
www.washingtonspeakers.com/speakers/biography.cfm?SpeakerID=8701

primeira em 1985. Em 1999 foi eleito Presidente do PSD, sendo reeleito por três vezes. Na mesma altura exerceu também o cargo de Vice-Presidente do Partido Popular Europeu.

A sua vida diplomática começou com a sua nomeação no cargo de Secretário de Estado dos Negócios Estrangeiros e da Cooperação, incumbência na qual teve um papel-chave como mediador nos difíceis Acordos de Paz para Angola, assinados em Bicesse (Estoril, Portugal) em 1991. Como Ministro dos Negócios Estrangeiros – cargo para o qual foi nomeado em 1992 – iniciou, com o seu homólogo indonésio e sob os auspícios do Secretariado Geral das Nações Unidas, as negociações que levaram à independência de Timor-Leste. Sob a sua liderança, o PSD ganhou as eleições legislativas de 2002 e foi nomeado Primeiro-Ministro de Portugal, em Abril do mesmo ano.

Permaneceu no cargo até Julho de 2004, quando foi nomeado pelo Conselho Europeu e eleito pelo Parlamento Europeu para uma das posições mais influentes da União Europeia, nomeadamente, para Presidente da Comissão Europeia. Em Junho de 2009 foi nomeado, com a maioria absoluta dos votos, para um segundo mandato como Presidente da Comissão Europeia, e foi também reeleito com a maioria absoluta no Parlamento Europeu, em Setembro de 2009, cargo no qual se manteve até 2014.

Proponho que refletamos sobre alguns pontos de referência da excepcional carreira do Presidente Durão Barroso, tentando entender como conseguiu navegar as tempestades que teve de enfrentar na liderança da Comissão da União Europeia. A União Europeia é a mais antiga e a mais corajosa adaptação das nações modernas da Europa, num mundo global em crescimento. Portanto, é considerada a mais sofisticada; o projeto político mais ambicioso da era moderna e, talvez, de todos os tempos. É um projeto extremamente ambicioso por ter como objetivo principal a criação de um espaço político e económico comum e unido que, de momento, reúne 28 Estados e uma população de mais de 508 milhões de pessoas. É um projeto extremamente sofisticado, por ter que criar e pôr em prática a arquitetura institucional necessária para transformar tamanha ambição num ator global major e competitivo, capaz de competir com os outros atores globais como os EUA, a China, a Índia ou o mundo asiático. Imaginem a imensa complexidade de poder encontrar um terreno comum, de chegar à um consenso e a acordos unânimes entre culturas tão

diversas, tradições, comportamentos e interesses políticos, de todos os países, da Finlândia à Grécia, do Reino Unido à Roménia.

Devidamente chamada a “casa das máquinas” da União Europeia, a Comissão cumpre exatamente este papel, o de garantir que a União funciona como um todo, de maneira eficaz e competitiva, com as suas instituições no lugar, com os regulamentos corretos e com a legislação devidamente redigida e implementada, adaptando-se ininterruptamente ao mundo flúido das forças que competem num mundo globalizado. A Comissão tem, portanto, um papel-chave, e visto de muitas perspetivas, o mais importante no conjunto da arquitetura da União Europeia. O Dr. José Manuel Durão Barroso teve a honra de ser eleito Presidente da Comissão Europeia por duas vezes, completando dez anos no cargo e tornando-se o líder com o mandato mais longo da história da União Europeia. Fazer justiça à complexidade do seu desempenho é, de facto, uma tarefa difícil. Contudo, há algumas realidades que se destacam, particularmente para nós, os romenos. Proponho-vos, portanto, que nos debrucemos sobre a maneira na qual o Dr. Durão Barroso encarou dois dos maiores desafios que a União Europeia teve que enfrentar: o seu alargamento e a crise de 2008.

Antes de assumir a liderança da Comissão, a UE tinha 15 Estados membros. No fim do seu mandato, havia 28. A Comissão de S.E. o Dr. Durão Barroso foi a primeira a assumir, desde o primeiro dia, a tarefa de adaptar e gerir o funcionamento da União Europeia durante o maior alargamento da história, passando primeiro de 15 para 25 e depois, com a maior das relevâncias para nós, os romenos, para 27 (em 2007) e finalmente para 28. Isto não deve ter sido nada fácil. Passando esse mosaico de culturas, comportamentos políticos e interesses num bloco unitário funcional, exigiu muita habilidade política e um excelente entendimento dos tempos atuais. No entanto, o que é de extrema importância, e que gostaria de enfatizar aqui, é que, acima de tudo, foi necessário ter uma visão consolidada da Europa e uma confiança inabalável no seu potencial para torná-la num grande jogador-chave do mundo globalizado. Esta foi a visão do Presidente Durão Barroso para a Europa. É uma visão a longo prazo que favorece uma Europa cada vez mais unida, mais forte, melhor equipada para navegar através das águas turbulentas que se avistam. Ele tem uma compreensão clara do facto de que no mundo globalizado de hoje, quanto mais unidos formos, mais fortes cresceremos. Um otimista incurável, foi a sua firme convicção de que as nossas diferenças são menos significativas do que as nossas raízes comuns, que contam

pouco em face dos nossos ideais compartilhados e do nosso desejo comum para a democracia, do nosso respeito pelos seres humanos, da nossa busca pela igualdade de oportunidades e da nossa determinação para construir um mundo mais seguro. Além disso, ele tem uma boa compreensão dos perigos dos regimes totalitários, que o levaram a uma determinação ainda mais forte para fazer o que for necessário para salvaguardar o nosso continente contra quaisquer eventuais experiências semelhantes no futuro. Dentro deste estado de espírito, na liderança da Comissão, o Dr. Durão Barroso tornou-se o arquiteto de sucesso do maior alargamento da UE, uma das maiores conquistas da história europeia. E, para a nossa própria tremenda vantagem, este movimento incluiu a Roménia.

Há momentos em que as nações são chamadas para moldarem o seu próprio destino, mas na maioria das vezes, os destinos das nações estão a ser moldados em cooperação com os outros. E a Roménia não fez excepção. Nós, os romenos, sabemos muito bem as consequências nefastas das decisões erradas de políticas internacionais, que nos expediram para o lado mais obscuro da história. O regime comunista totalitário, que terminou em 1989, foi exatamente isso. No entanto, há também momentos supremos quando a vontade e a determinação de uma nação encontra as pessoas certas, aquelas que têm tanto a vontade e a capacidade para unir forças e fazer avançar as coisas na direção certa. Tal foi o encontro providencial das nossas próprias aspirações para re-juntar-nos à nossa família europeia, com a forte determinação de líderes visionários como o Presidente Durão Barroso; pessoas colocadas em lugares estratégicos no momento certo.

O presente evento em Timisoara é em parte um humilde sinal de apreço para com a Vossa Excelência, Presidente Durão Barroso, reconhecimento do papel-chave que desempenhou na certificação de que a Roménia não iria ser deixada fora da Europa unida. Estamos aqui também para comemorar mais uma vez o evento de 26 de setembro de 2006: o anúncio da aceitação da Roménia como Estado membro da União Europeia, um anúncio que Vossa Excelência fez e que foi o resultado de uma jornada árdua, cujo sucesso beneficiou da sua contribuição tão crucial. Foi um acontecimento com consequências históricas para nós, como nação, e para isso queremos mostrar a nossa gratidão mais sincera e transmitir os nossos agradecimentos.

Ter que coordenar 28 Estados membros numa potência global coerente e unitária, capaz de se adaptar e ter sucesso num ambiente global em constante mudança, consciente, como muitas vezes

afirmou que a única certeza é que tudo é incerto, o Presidente Durão Barroso foi contudo capaz de navegar com sucesso por momentos extremamente difíceis. Apesar da agitação contínua gerada por novos tipos de conflitos e terrorismo, foi durante os seus mandatos que duas grandes crises atingiram o mundo em geral e a UE em particular: a crise económica global e a crise política na Ucrânia.

Foi novamente a sua crença fundamental no poder de uma Europa unida e a sua resiliência, juntamente com uma claramente articulada visão otimista para o futuro, que o ajudaram para pôr em prática um eficiente e, de facto, um novo e revolucionário sistema de governança. Vejamos apenas um exemplo: foi o Presidente Durão Barroso que apresentou pela primeira vez a ideia da necessidade de uma união monetária forte, ao lado de uma união fiscal e política. Como recentemente divulgado, quando informalmente trouxe a ideia de uma união monetária, alguns Chefes de Estado influentes reagiram de imediato, dizendo que esta seria uma proposta impossível e inaceitável. No momento em que deixou o cargo, o Banco Central Europeu já existia, um projeto apoiado por unanimidade por todos os 28 Estados membros. Como todos sabemos, este movimento estratégico prova agora ter sido crucial não só para a sobrevivência da zona euro, mas também para garantir o seu potencial para a futura integração e para um crescimento e desenvolvimento propriamente sustentado.

O Dr. Durão Barroso, portanto, ao longo da sua carreira, rejeitou o pessimismo manifestado durante a crise com uma confiança vigorosa no futuro da Europa e um excelente domínio do que era necessário ser feito. Ainda hoje, depois de Sua Excelência ter deixado o cargo e com ainda mais razões para perder a esperança, o seu entusiasmo emerge ileso. Eis o que recentemente disse:

“Há um *glamour* intelectual sobre o pessimismo na Europa. As pessoas querem mostrar que conseguem ser mais brilhantes em serem mais pessimistas do que as outras. Mas a realidade é que a Europa está a recuperar-se e é capaz, mais uma vez, de criar postos de trabalho. Por favor, não acreditem que isto é pensamento desiderativo por parte do presidente da Comissão Europeia.

Eu já não lidero a Comissão Europeia. O meu nível de sinceridade está aumentando a cada dia e eu posso falar agora como uma pessoa livre”.³

Desejando esclarecer esta sua última frase, se apressa em garantir-nos que nunca mentiu, mas que existem vários níveis de sinceridade. Ao mesmo tempo é muito consciente da existência das possíveis razões para o pessimismo: a ascensão dos partidos anti-europeus populistas e extremistas, os riscos geopolíticos, a escassez dos recursos energéticos e das matérias-primas, o excedente de bens e os significativos níveis de desemprego, e assim por diante. No entanto, apesar de todos esses males e apesar de ter perdido algumas ilusões pelo caminho, o Dr. Durão Barroso preservou o seu entusiasmo e o seu otimismo. Continua a acreditar firmemente na possibilidade de fazer contar a Europa no mundo globalizado. Sabe que a União Europeia tem os mecanismos necessários, a vontade e a determinação para tornar-se um grande pião no cenário global, capaz de garantir uma vida próspera para todos. Mas o mais importante, o Dr. Durão Barroso também sabe o que tem de ser feito. Este aspeto é o que o transforma hoje numa mais-valia. A sua missão não terminou com o fim da sua presidência na União Europeia. Pelo contrário, apenas continuou, subindo de nível, talvez para um ainda mais alto.

Autor de várias publicações sobre ciência política, eis como é apresentado no site do Washington Speakers: José Manuel Durão Barroso “coloca o ambiente geopolítico atual no contexto, fornecendo ao público uma compreensão das pressões geopolíticas, económicas e culturais que devem ser enfrentadas para continuar a fortalecer a influência global da Europa, criando estabilidade para os cidadãos do mundo, e promovendo um ambiente de crescimento para as empresas multinacionais”.⁴ Como todos podem ver no seu Curriculum Vitae detalhado, José Manuel Durão Barroso é o destinatário de mais de trinta graus académicos honoríficos e aproximadamente o mesmo número de distinções de Estado e condecorações. O Fórum Económico Mundial nomeou-o “Global Leader for Tomorrow” (1993). Em 2006 foi declarado “European of the Year” (*European Voice*) e é o destinatário de cidadanias honorárias em cidades do mundo inteiro.

³www.forbes.com/sites/andrewcave/2015/04/15/europe-is-more-important-than-america-is-José-manuel-barroso-the-most-optimistic-man-in-europe/2/

⁴www.washingtonspeakers.com/speakers/biography.cfm?SpeakerID=8701

Mais recentemente, foi nomeado professor visitante na Universidade de Princeton. Quando recentemente perguntado para dar alguns conselhos para os seus estudantes, ele respondeu: “O conselho básico é estudar. Trabalhar. Na vida nada se consegue sem trabalho ... Depois, viajar.... Em segundo lugar, aprender um novo idioma.... Em terceiro lugar, ampliar os seus horizontes... ampliar os seus horizontes culturais, abrangendo disciplinas fora do seu campo principal de estudo.... isto é importante para que tenhamos pessoas com a capacidade de adaptarem-se às diferentes circunstâncias. Porque a única coisa certa é a incerteza. Poderia terminar a minha resposta com uma citação do U2. Há uma canção num album deles, acho que se chama “Zooropa”. Diz: “Não se preocupe bebê, que vai ficar tudo bem, a incerteza pode ser uma luz.”⁵

José Manuel Durão Barroso tem percorrido os caminhos da incerteza, e contra todas as incertezas, ele é experiente, apaixonado e determinado em continuar a fazer da Europa e do mundo um grande projeto para as gerações vindouras.

Senhoras e senhores,

O Dr. Durão Barroso combinou a excelência profissional com uma vida de integridade e otimismo numa combinação rara e feliz. Sentimo-nos honrados em receber, no nosso meio hoje, uma personalidade de renome mundial! Parabéns, Doutor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum José Manuel Durão Barroso!

Timișoara, Roménia, 29 de janeiro de 2016

⁵<http://dailyprincetonian.com/news/2015/02/q-a-former-president-of-the-european-commission-José-manuel-barroso/>

LAUDATIO

In Honour of

His Excellency José Manuel Durão Barroso

President of the European Commission (2004-2014)

Honourable José Manuel Durão Barroso,

Honourable Dacian Cioloș, Prime Minister of Romania

Rector of the University, Professor Marilen Pirtea

President of the Senate, Professor Alexandru Buglea,

Honourable Members of the Senate,

Dear Colleagues and Students,

Distinguished Guests:

Our academic community, and indeed, our nation through its top-level representatives present here today, are coming together in celebration to meet and to honour **His Excellency, José Manuel Durão Barroso**, one of the most influential shapers of our contemporary world. In doing so, we are tremendously privileged to add his name to a growing list of illustrious scholars and public intellectuals who have been awarded the highest Honorary Degree of our University, the title of **Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum**.

Acknowledging the frustration experienced when faced with the task of encompassing within the confines of a short speech the main contributions of such a widely acknowledged personality, we shall warn our audience from the outset about inevitable limitations.

However, if we were to give a title to this rather brief acknowledgment of Honourable Durão Barroso's personality and his work, partially borrowing from a relatively recent *Forbes* article, we would choose: “**An Incurable Optimist**”.⁶ One just needs to listen to almost any of his public speeches or read any of his interviews – many of them accessible online – to realize the accuracy of the description above. José Manuel Durão Barroso is a reservoir of optimism, and what makes his optimism more special, is that it is manifested not only in good times, but particularly in difficult times, when optimism is usually the least expected resort. And as we all know, the world has been through severely hard times lately and they were certainly not scarce during his term in office at the helm of the Commission of the European Union – a crucial institution at the heart of the most sophisticated, most complex political-economic machinery of our modern times.

Durão Barroso's optimism has never been engendered by certain psychological personal trait or a naïve form of escapism. Seen from the perspective of his achievements, it becomes obvious that his optimism is, on the one hand, deeply rooted in a richly accumulated experience, in an extraordinary command of the complicated architecture of our global village with its fluid, competing forces. It is based on a profound and sound knowledge and understanding of our times. Yet this would not provide enough reasons for an optimistic view of the future.

However, there is another strand that feeds into his endemic optimism: his unwavering, non-negotiable, profound understanding of and belief in the fundamental values of our modern democratic life in Europe. These include: faith in the inherent supreme value of the human being, democracy, the rule of law, a ‘social market economy’ (as he likes to call it), providing both economic growth and room for social care and cohesion.

Only the harmonious blending of the two strands can provide room for solid, realistic optimism. Only a finely tuned grasp of the times combined with an unshaken, personally assumed system of values can lead to substantial optimism; to an optimism based on facts and capable of generating an informed capacity to foresee and to act, to foresee both opportunities and traps, both possibilities and dangers, to act, pursuing the good and avoiding, as much as possible, the bad.

⁶www.forbes.com/sites/andrewcave/2015/04/15/europe-is-more-important-than-america-is-José-manuel-barroso-the-most-optimistic-man-in-europe/

It is with such an informed, substantial optimism that Honourable Durão Barroso approached the challenges stemming from the overwhelmingly high demands and responsibilities of his office. But before looking at some of his major achievements, that have undoubtedly impacted on the lives of millions of people and destinies of nations, let us briefly look at his academic as well as political and diplomatic background, which has prepared Honourable Durão Barroso to play such key roles at a global level.

José Manuel Durão Barroso⁷ was born in Lisbon on 23rd of March 1956. After graduating in Law from the University of Lisbon, he moved to Geneva where he completed a Diploma in European Studies at the European University Institute, University of Geneva, and a Master's degree in Political Science from the Department of Political Science, Faculty of Economics and Social Sciences, University of Geneva, earning honours degrees in both.

At the beginning, he embarked on an academic career, working successively as a Teaching Assistant at the Law Faculty of the University of Lisbon, in the Department of Political Science, University of Geneva, and as a visiting professor at the Department of Government and School of Foreign Service, Georgetown University (Washington, D.C.). In 1995, he became Head of the International Relations Department of Lusíada University, Lisbon. In 1979, he was one of the founders of AUROP, the Portuguese University Association for European Studies and he later became the first editor of the *Revista de Ciência Política*.

His political life started quite early. In 1980 he joined the Social Democratic Party (PSD), a central-right party in Portugal. He was first elected to the Portuguese parliament in 1985 and was re-elected six times thereafter. In 1999 he was elected President of the PSD and re-elected three times. During the same period, he served as Vice President of the European People's Party.

His diplomatic life began with his appointment as State Secretary for Foreign Affairs and Cooperation, capacity in which he was to play a key role as mediator of the difficult peace accords for Angola in Bicesse (Estoril, Portugal) in 1991. Later on he rose to the position of Foreign Affairs Minister for Portugal. Some of his noteworthy achievements include the launching of talks with the Indonesian Minister of Foreign Affairs, under the auspices of the Secretary General

⁷ Source for the following brief biography:
www.washingtonspeakers.com/speakers/biography.cfm?SpeakerID=8701

of the United Nations, that ultimately led to the independence of East Timor. Under his leadership, the PSD won the general election in 2002 and he was subsequently appointed Prime Minister of Portugal.

It was from this position as Prime Minister that in July 2004, Honourable Durão Barroso was nominated by the European Council and elected by the European Parliament to fill one of the most influential positions of the European Union, namely, President of the European Commission. In June 2009 the European Council unanimously nominated him to serve a second term as President of the European Commission, being re-elected by an absolute majority in the European Parliament in September 2009 and serving until 2014.

Let us pause here and reflect on some of the landmarks of President Durão Barroso's exceptional career, striving to understand how he managed to navigate the storms he faced at the helm of the Commission of the European Union. The European Union is the latest and most courageous adaptation of the modern nations of Europe, to the increasingly globalized world. As such, it is considered to be the most sophisticated, most ambitious political project of the modern era and perhaps of all times. It is an extremely ambitious project in that it has as its main goal the creation of a common, united political and economic space encompassing, at present, 28 states and a population of over 508 million people. It is a highly sophisticated project in that it has to create and put in place the necessary institutional architecture needed to turn such a massive ambition into a major, competitive key global actor, capable of competing with the other major global actors such as the USA, China, India or the Asian world. Imagine the huge complexity of finding the common ground, of reaching consensus and unanimous agreements among such diverse cultures, traditions, political behaviours and interests, from countries ranging all the way from Finland to Greece, from the United Kingdom to Romania.

Rightly called the 'engine room' of the European Union, the Commission plays exactly this role, of making sure that the Union functions as a whole, and that it does so efficiently and competitively, having the right institutions in place, the right regulations and legislation properly drafted and implemented, continuously adapting to the fluid world of the competing forces of the globalized world. The Commission therefore has a key role, and from many perspectives, the most important one in the whole architecture of the European Union. To such an institution, José

Manuel Durão Barroso has had the honour to be elected as President twice, serving for ten years and thus becoming the longest-serving leader of the European Union, in its entire history. To do justice to the complexity of his performance is a daunting task indeed. However, a few realities stand out, particularly for us, Romanians. I would therefore propose we focus on the ways in which Honourable Durão Barroso faced two of the greatest challenges the EU has ever had to face: the enlargement and the financial crisis of 2008.

Before his taking the helm of the Commission, the EU had 15 member states. At the end of his term, there were 28. Honourable Durão Barroso's Commission was the first to assume, from the very first day, the task to adapt and to manage the functioning of the European Union through the most ample enlargement in its history, first from 15 to 25, later, with the highest relevance for us, Romanians, to 27 (in 2007), and finally to 28. This must have been a tremendously difficult task. Turning such a mosaic of cultures, political behaviours and interests into a unitary functioning block, required a lot of diplomatic skill and an excellent understanding of the times. However, what is of utmost importance, I would like to emphasize here, is that, above all, it required a consolidated vision of Europe and an unshakable trust in its potential to become a major, key player of the globalized world. This was President Durão Barroso's vision of Europe. It is a long-term vision – one that favours a stronger, ever more united Europe, better equipped to sail through the stormy waters ahead. He has a clear understanding of the fact that in the globalized world of today, the more we are and the more united, the stronger we grow. As an incurable optimist, it was his firm belief that our differences are less significant than our shared roots, that they count little in the face of our shared ideals and our common longing for democracy, our respect for human beings, our quest for equal opportunities and our determination to build a safer world. Moreover, he has a very good understanding of the dangers of totalitarian regimes, which led him to an even stronger determination to do whatever it takes to safeguard our continent against any similar experiments in the future. Within such a mind-frame, at the helm of the Commission, Durão Barroso became the successful architect of the greatest enlargement of the EU, one of the greatest achievements in European history. And, to our own tremendous advantage, this move included Romania.

There are times when nations are called upon to shape their destiny on their own, but most often, nations' destinies are being shaped in cooperation with others. And Romania is no exception. We,

Romanians, know all too well the harmful consequences of wrong international political decisions, that consigned us to the darker side of history. The totalitarian communist regime that ended in 1989 was exactly that. However, there are also supreme moments when a nation's will and determination meets the right people, those who have both the will and the capacity to join forces and to move things in the right direction. Such was the providential meeting of our own aspirations to re-join our European family, with the strong determination of visionary leaders like President Durão Barroso; people placed in strategic places at the right time.

The present event in Timisoara is in part a humble token of appreciation for you, President Durão Barroso, for the key role you played in making sure that Romania was not to be left outside the united Europe. We are here also to celebrate yet again the event of 26th September 2006: the announcement of the acceptance of Romania as a member state of the European Union, an announcement you made and which was the result of an arduous journey, to whose success you made such a crucial contribution. It was an event with historical consequences for us as a nation, and for that we wish to extend to you our sincerest gratitude and thanks.

Having to lead 28 member states into a unitary, coherent global power, able to adapt and to succeed in a constantly changing global environment, aware, as he often stated, that the only certainty is that everything is uncertain, President Durão Barroso was still able to successfully navigate through extremely difficult times. Besides the continuous unrest generated by new types of conflict and terrorism, it was during his service that two major crises hit the world in general and the EU in particular: the global economic crisis and the political crisis in Ukraine.

It was again his fundamental belief in the power of a united Europe and its resilience, coupled with a clearly articulated, optimistic vision for the future, that helped President Durão Barroso to put in place an efficient, and indeed, a revolutionary new system of governance. Let us consider just one example. It was President Durão Barroso who first put forward the idea of the need for a powerful monetary union, alongside the fiscal and political union. As recently disclosed, when he informally brought up the idea of a monetary union, some influential Heads of state reacted immediately, saying that this would be an impossible, unacceptable proposal. By the time he left office, the European Central Bank had already been in place, and it was a project supported unanimously by all 28 member states. As we all know, this strategic move proves now to be

crucial not only for the survival of the Eurozone, but for securing its potential for further integration and for a properly sustained growth and development.

Durão Barroso therefore, throughout his work, rejected the pessimism manifested during the crisis with a vigorous confidence in the future of Europe and an excellent command of what was needed to be done. Even today, after he left office and with even more reasons to lose hope, his enthusiasm emerges unscathed. Here is what he recently said:

“There’s an intellectual glamour about pessimism in Europe. People want to show they are more brilliant at being more pessimistic than each other. But the reality is that Europe is recovering and is able once again to create jobs. Please don’t think that this is wishful thinking from the president of the European Commission. I am no longer at the European Commission. My level of sincerity is increasing day by day and I can speak now as a free person.”⁸

Wishing to further clarify his last sentence, he hastens to assure us that he never lied, but that there are levels of sincerity. He is highly aware at the same time of potential reasons for pessimism: the rise of populist, extremist, anti-European parties, geopolitical risks, shortage of energy resources and raw materials, surplus in goods and significant levels of unemployment, and so on. However, despite all these ills and despite having lost some illusions on the way, Durão Barroso has preserved his enthusiasm and his optimism. He is still a firm believer in the possibility of making Europe count in the globalised world. He knows that the European Union has the necessary mechanisms, the will and determination to become a major player on the global scene, capable to secure a prosperous life for all. But most importantly, Durão Barroso also knows what is needed to be done. This is what makes him such a valuable asset today. His mission did not end with the ending of his presidency at the European Union. On the contrary, it may have just moved on, to a different, perhaps even higher level.

Author of numerous publications on political science, international relations and European studies, he ranks today among the most knowledgeable strategists of the world. This is how he features on the Washington Speakers site: José Manuel Durão Barroso "puts the current geopolitical environment into context, providing audiences with an understanding of the

⁸www.forbes.com/sites/andrewcave/2015/04/15/europe-is-more-important-than-america-is-José-manuel-barroso-the-most-optimistic-man-in-europe/2/

geopolitical, economic and cultural pressures that must be faced to continue strengthening Europe's global influence, create stability for the world's citizens, and to promote a growth environment for multinational business".⁹As you can see in his detailed CV, José Manuel Durão Barroso is the recipient of over thirty honorary academic degrees and about the same number of State distinctions and decorations. The World Economic Forum named him 'Global Leader for Tomorrow' (1993). He was declared the 2006 "European of the Year" (*European Voice*) and is the recipient of honorary citizenship in cities across the globe.

More recently, he was appointed Visiting Professor at Princeton University. When recently asked to give some advice to his students, he answered: "Basic advice is to study. To work. You can get nothing in life if you don't work... Then, travel. ...Second, learn a new language. ... Third, enlarge your horizons... enlarge your cultural horizons, embracing disciplines out of your main field of study.... this is important so that we have people with the capacity to adapt to different circumstances. Because the only certain thing is uncertainty. I could end my answer with a quote from U2. There is a song in their album, I think called "Zooropa". It goes: "Don't worry baby, it's gonna be alright, uncertainty can be a guiding light."¹⁰

José Manuel Durão Barroso has walked the paths of uncertainty, and against all uncertainties, he is knowledgeable, passionate and determined to continue to make Europe and the world a great project for the generations to come.

Ladies and Gentlemen,

Matching professional excellence with a life of integrity and optimism is a rare and happy combination. We are honoured to welcome such a world-renowned personality in our midst today! Congratulations, *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum* José Manuel Durão Barroso!

Timișoara, Romania, 29th of January 2016

⁹www.washingtonspeakers.com/speakers/biography.cfm?SpeakerID=8701

¹⁰<http://dailyprincetonian.com/news/2015/02/q-a-former-president-of-the-european-commission-José-manuel-barroso/>

SCURTĂ BIOGRAFIE

José Manuel Durão Barroso s-a născut la Lisabona, în 23 martie 1956. După ce a absolvit Facultatea de Drept, la Universitatea din Lisabona, în 1978, s-a mutat la Geneva, unde a urmat programul de licență Studii europene la Institutul Universitar de Studii Europene și cel de masterat Științe politice, la Facultatea de Economie și Științe Sociale, absolvindu-le cu brio pe ambele.

Și-a început cariera academică și a lucrat, pe rând, ca asistent la Facultatea de Drept a Universității din Lisabona, la Departamentul de Științe Politice al Universității din Geneva și, mai târziu, ca profesor asociat la Departamentul de Stat și la Școala de Servicii Externe a Universității Georgetown (Washington, D.C.). În 1995, a devenit directorul Departamentului de Relații Externe a Universității Lusíada, Lisabona. În 1979, a fost unul dintre fondatorii AUROP (Asociația Universitară Portugheză pentru Studii Europene), iar mai târziu a devenit primul editor al publicației *Revista de Ciência Política (Revista de Științe Politice)*.

În 1980, a devenit membru al Partidului Social Democrat (PSD). A fost ales parlamentar pentru prima dată în 1985 și reales ulterior de șase ori. În 1999, a fost ales președinte al PSD și reales în această funcție de trei ori, după acest moment. În aceeași perioadă, a fost vice-președintele Partidului Popular European. Ca Secretar de stat pentru relații externe și cooperare internațională, a avut un rol important ca mediator al acordurilor de pace pentru Angola semnate la Bicesse (Estoril, Portugalia), în 1991. Ca Ministru al afacerilor externe, a lansat negocierile cu Ministrul indonezian al afacerilor externe, sub auspiciile Secretariatului Națiunilor Unite, care au condus, în cele din urmă, la independența Timorului de Est.

Sub conducerea sa, PSD a câștigat alegerile generale din 2002, iar dl. Barosso a fost numit Prim Ministru al Portugaliei în luna aprilie a aceluiași an. A deținut această funcție până în iulie 2004, când a fost nominalizat de Consiliul European și ales de Parlamentul European președinte al Comisiei Europene. În iunie 2009, Consiliul European l-a nominalizat în unanimitate pentru un

al doilea mandat de președinte al Comisiei Europene și a fost reales cu majoritate absolută în Parlamentul European, în septembrie 2009.

A participat, de asemenea, la numeroase misiuni internaționale. A fost, printre altele, conducătorul delegației IDEA în Bosnia și Herțegovina (1996) și consilier al Națiunilor Unite în proiecte pentru Tanzania și Republica Democrată Congo.

În 2006, ziarul *European Voice* l-a desemnat “Europeanul Anului”, iar în 1993, *World Economic Forum* l-a declarat “Conducătorul European pentru Viitor”.

José Manuel Durão BARROSO este Cetățean de Onoare al orașelor Lisabona, Rio de Janeiro, Delphi, Atena, Nicosia, Valpaços, Lamego și Cantanhede.

Este deținătorul următoarelor decorații de stat (printre altele):

- Marea Cruce a Ordinului Cavalerilor lui Christos, Portugalia (1996);
- Mare Cavaler al Ordinului Legiunii de Onoare Franceze (2014);
- Medalie de Onoare a Ordinului Amílcar Cabral, Cap Verde (2012);
- Marea Cruce a Distinsului Ordin Regal Spaniol Charles III (2011);
- Marele Colan al Ordinului Timorul de Est (2010);
- Colanul Ordinului “pro Merito Melitensi” al Ordinului de Malta (2010);
- Marea Cruce a Ordinului Vytautas cel Mare, Lithuania (2009);
- Marea Cruce a Ordinului de Merit al Republicii Polone (2004);
- Marea Cruce a Ordinului Rio Branco, Brazilia (1996);
- Marea Cruce a Ordinului “El Sol del Perú” (1994);
- Marea Cruce a Ordinului Soarelui-Răsare, Japonia (1993);
- Marea Cruce a Ordinului Ouissam Alaouite, Maroc (1993);
- Marea Cruce a Distinsului Ordin Sfântul Mihail și Sfântul Gheorghe al Regatului Unit (1993);
- Marea Cruce a Ordinului Casei de Orange-Nassau al Regatului Olandei (1990);
- Marea Cruce a Ordinului de Merit al Republicii Federale Germania (1990);
- Marea Cruce a Ordinului de Merit Leul Finlandei (1990);
- Marea Cruce a Ordinului Național al Crucii de Sud, Brazilia (1990).

În 2012, a fost distins cu “Premiul european Carlos V” al Fundației Academiei Europene de Drept din Spania.

Este posesorul următoarelor distincții academice (printre altele):

- Medalia de Onoare a Universității Internaționale Menéndez Pelayo din Santander, Spania (2014);
- Medalia de aur “Plus Ratio Quam Vis” a Universității Jagiellone, Cracovia, Polonia (2014);
- Medalia și Insigna de aur a Institutului de Studii Europene, Madrid, Spania (2009);
- Membru de onoare al Academiei de Istorie a Portugaliei (2008);
- Diploma de onoare a Școlii de Înalte Studii Comerciale – HEC, Franța (2006).

Deține, de asemenea:

- Premiul pentru Leadership Internațional acordat de Consiliul Atlantic, Washington D.C, USA;
- Marele Colan pentru Merit al Curții Europene de Audit, Brazilia (2103);
- Colanul Fundației pentru Merit European, Luxemburg (2010);
- Medalia de aur a Parlamentului grec, Grecia (2009);

Este:

- Membru de onoare al Ordinului Inginerilor, Portugalia (2012)
- Președinte de onoare al Asociației Portugheze a Industriașilor, Lisabona, Portugalia (2012)
- Laureat al premiului Quadriga 2009 – “Uniți pentru mai bine”, Germania;

Profesorul Durão Barroso este autorul a numeroase publicații în domeniul științelor politice, al relațiilor internaționale și al studiilor europene. Printre acestea se numără: “Le système politique portugais face à l'intégration européenne” (Sistemul politic portughez în contextul integrării europene) (1983), “Politica de Cooperacao” (Politica cooperării) (1990), “A Política Externa Portuguesa (1994-1995)” (Despre politica externă portugheză (1994-1995)) (1995), “Uma Certa Ideia de Europa” (O idee corectă despre Europa) (1999), “Uma Ideia para Portugal” (O idee pentru Portugalia) (2000), “Mudar de Modelo” (Schimbarea modelului) (2002) and “Reformar: Dois Anos de Governo” (Reformarea: Doi ani de guvernare) (2004). De asemenea, a publicat articole pe teme de științe politice și drept constituțional în colecții din Portugalia și din străinătate, în enciclopedii și reviste de specialitate precum *Analise Social (Analiza socială)*, *Polis, Il Politico (Political)* sau *Dictionnaire International du Federealisme (Dicționarul Internațional al Federalismului)*. Este fondatorul și primul redactor șef al publicației *Revista de Ciencia Politica in Portugal (Revista de Științe Politice a Portugaliei)*.

Din 2005, profesorului José Manuel Durão Barroso i-au fost acordate mai mult de 20 de titluri onorifice de doctor la universități precum: Universidade de Brasilia, Universitatea Ebraică din Ierusalim, Universitatea de Economie din Bratislava, University College Cork, Universitatea

Națională din Mongolia, Universitatea Tehnică din Bratislava, Universitatea Tehnică din Lisabona, Universitatea din Gent, Auckland University, Universitatea de Stat din Baku, Universitatea din Geneva, Universitatea din București, Universitatea din Pittsburg, Universitatea “Sophia Antipolis” Nice, Universitatea din Liverpool, Universitatea “Sapienza” din Roma, Școala de economie din Varșovia, Universitatea din Edinburgh, Georgetown University Washington, Universitatea din Genova, etc.

Este căsătorit cu Margarida Sousa Uva și au împreună trei copii: Luís (n. 1983), Guilherme (n. 1986) și Francisco (n. 1988) și doi nepoți, Manuel (n. 2010) and José Maria (n. 2015).

BREVE BIOGRAFIA¹¹

José Manuel Durão Barroso nasceu em Lisboa a 23 de Março de 1956. É casado com Margarida Sousa Uva com quem tem 3 filhos: Luís (n. 1983), Guilherme (n. 1986) e Francisco (n. 1988); e dois netos: Manuel (n. 2010) e José Maria (n. 2015).

Curriculum Académico

Em 1978 licenciou-se em Direito pela Universidade de Lisboa. Mais tarde, prosseguiu os seus estudos no Instituto Europeu da Universidade de Genebra, onde obteve um Diploma em Estudos Europeus e onde também se tornou mestre em Ciências Políticas pelo Departamento de Ciência Política, da Faculdade de Economia e Ciências Sociais; os dois títulos foram obtidos com a máxima distinção.

Desenvolveu uma carreira académica, sendo sucessivamente assistente na Faculdade de Direito da Universidade de Lisboa, no Departamento de Ciências Políticas da Universidade de Genebra, e “*Visiting Professor*” no Department of Government e na School of Foreign Service (Center for German and European Studies) da Universidade de Georgetown, em Washington (1996-1998). Em 1995, tornou-se Director do Departamento de Relações Internacionais da Universidade Lusíada, em Lisboa. Em 1979, foi um dos membros fundadores da Associação Universitária de Estudos Europeus (AUROP). Foi fundador e o primeiro Director da “Revista de Ciência Política”.

¹¹ <http://carloscoelho.eu/dossiers/view/40/41>

Curriculum político

Afilhou-se ao Partido Social Democrata (PSD) em 1980. Foi eleito deputado seis vezes consecutivas, desde 1985. Foi eleito Presidente do PSD em 1999, e reeleito por três vezes. Na mesma altura, exerceu também o cargo de Vice-Presidente do Partido Popular Europeu.

Como Secretário de Estado dos Negócios Estrangeiros e da Cooperação teve um papel chave como mediador nos Acordos de Paz para Angola, assinados em Bicesse (Estoril, Portugal), em 1991. Como Ministro dos Negócios Estrangeiros iniciou, sob os auspícios do Secretariado-Geral das Nações Unidas, as negociações com o seu homólogo indonésio, que levaram à independência de Timor-Leste. Sob à sua liderança, o PSD ganhou as eleições legislativas de 2002 e foi nomeado Primeiro-Ministro de Portugal, em Abril do mesmo ano. Permaneceu no cargo até Julho de 2004, quando foi nomeado pelo Conselho Europeu e eleito pelo Parlamento Europeu no cargo de Presidente da Comissão Europeia. Em Junho de 2009 foi nomeado, com a maioria absoluta dos votos, para um segundo mandato como Presidente da Comissão Europeia, sendo também reeleito com a maioria absoluta no Parlamento Europeu em Setembro de 2009.

Chefiou e participou em diversas missões no plano internacional, como por exemplo na delegação do International IDEA (Instituto Internacional para a Democracia e Assistência Eleitoral, Estocolmo) à Bósnia-Herzegovina (1996), e como consultor das Nações Unidas em projetos para a Tanzânia e a República Democrática do Congo.

Em 2006 foi nomeado “Europeu do Ano”, pelo jornal “*European Voice*”, e em 1993 foi declarado “*Global Leader for Tomorrow*” pelo “*World Economic Forum*”.

José Manuel Durão BARROSO é Cidadão de Honra das seguintes cidades: Rio de Janeiro, Lisboa, Delphi, Atenas, Nicósia, Valpaços, Lamego e Cantanhede.

Recebeu mais de duas dezenas de condecorações. Segue uma breve selecção:

- Grã-Cruz da Ordem Militar de Cristo, de Portugal (1996);
- Grande Oficial da *Légion d'Honneur*, de França (2014);
- Primeiro Grau da Ordem de Amílcar Cabral, de Cabo Verde (2012);
- Grã-Cruz da Real e Distinguida Ordem de Carlos III, Espanha (2011);
- Grande-Colar da Ordem de Timor-Leste (2010);
- Colar da Ordem “*Pro Merito Melitensi*”, Ordem de Malta (2010);
- Grã-Cruz da Ordem de Vytautas o Grande, Lituânia (2009);
- Grã-Cruz da Ordem do Mérito da Polónia (2004);

- Grã-Cruz da Ordem de Rio Branco do Brasil (1996);
- Grã-Cruz da Ordem de El Sol do Peru (1994);
- Grã-Cruz da Ordem do Sol Nascente do Japão (1993);
- Grã-Cruz da Ordem de Ouissam Alaoui de Marrocos (1993);
- Grã-Cruz da Ordem Mais Distinta de São Miguel e São Jorge (1993);
- Grã-Cruz da Ordem de Orange-Nassau da Holanda (1990);
- Grã-Cruz da Ordem do Mérito da Alemanha (1990);
- Grã-Cruz da Ordem do Leão da Finlândia (1990);
- Grã-Cruz da Ordem Nacional do Cruzeiro do Sul do Brasil (1990);
- Em 2012, recebeu o “Prémio Europeo Calos V” da “Fundação Academia Europeia de Yuste”, na Espanha.

○ Entre as muitas distinções académicas destacam-se:

- Medalha de Honra pela Universidade Menéndez Pelayo de Santander, Espanha (2014);
- Medalha de Ouro de *Plus Ratio Quam Vis* da Universidade Jagiellonian de Cracóvia, Polónia (2014);
- Medalha e Insígnia de Ouro do Instituto Real de Estudos Europeus, Madrid, Espanha (2009);
- Membro Honorário da Academia Portuguesa de História, Portugal (2008);
- Diploma honoris causa da *École des Hautes Etudes Commerciales* – HEC, França (2006).

○ Foi também distinguido com:

- Em 2013, prémio de liderança internacional atribuído pelo Conselho do Atlântico, em Washington D.C, EUA;
- Grande-Colar do Mérito do Tribunal de Contas da União, Brasil (2013);
- Membro-Honorário da Ordem dos Engenheiros, Portugal (2012);
- Presidente Honorário da Associação Industrial Portuguesa de Lisboa, Portugal (2012);
- Colar do Mérito Europeu, Fundação do Mérito Europeu, Luxemburgo (2010);
- Prémio Quadriga 2009 - “United for the Better”, Alemanha;
- Medalha de Ouro do Parlamento grego, Grécia (2009).

O professor Durão Barroso é também autor de várias publicações na área da Ciência Política, Relações Internacionais e questões relativas à União Europeia, com destaque para “Le système politique portugais face à l'intégration européenne” (Lisboa e Lausana, 1983), “Politica de Cooperação” (1990), “A Política Externa Portuguesa” (1994-1995) (1995), “Uma Certa Ideia de Europa” (1999), “Uma Ideia para Portugal” (2000), “Mudar de Modelo” (2002) e “Reformar: Dois Anos de Governo” (2004). Publicou igualmente diversos estudos de Ciência Política e de Direito Constitucional em revistas científicas nacionais e estrangeiras, nomeadamente em *Análise Social, Polis, Il Politico e Dictionnaire International du Federealisme*.

Desde 2005, o professor José Manuel Durão BARROSO foi galardoado com mais de 20 títulos de *Doutor Honoris Causa* pelas: Universidade de Brasília, Universidade Hebraica de Jerusalém, Universidade de Economia de Bratislava, Universidade College Cork, Universidade Nacional de Mongólia, Universidade Wroclaw de Tecnologia, Universidade Técnica de Lisboa, Universidade Ghent, Universidade Auckland, Universidade Nacional de Baku, Universidade de Genebra, Universidade de Bucareste, Universidade de Pittsburg, Universidade Sophia Antipolis Nice, Universidade de Liverpool, La Spienza Universidade de Roma, Escola de Economia de Varsóvia, Universidade de Edinburg, Universidade Georgetown em Washington, Universidade de Génova, etc.

SHORT BIO

José Manuel Durão Barroso was born in Lisbon on 23 March 1956. After graduating in law from the University of Lisbon in 1978, he moved to Geneva where he completed a BA in European Studies at the European University Institute, the University of Geneva (1985) and a Master's degree in Political Science at the Department of Political Science, Faculty of Economics and Social Sciences, the University of Geneva, earning honors in both.

He embarked on an academic career, working successively as a teaching assistant at the Law Faculty of the University of Lisbon, in the Department of Political Sciences, the University of Geneva, and as a visiting professor in the Department of Government and School of Foreign Service, Georgetown University (Washington, D.C.). In 1995, he became Head of the

International Relations Department of Lusíada University, Lisbon. In 1979, he was one of the founders of AUROP, the Portuguese University Association for European Studies and he later became the first editor of *Revista de Ciência Política*.

In 1980, he joined the Social Democratic Party (PSD). He was first elected to the Portuguese parliament in 1985 and was re-elected six times thereafter. In 1999, he was elected President of the PSD and re-elected three times. During the same period, he served as Vice President of the European People's Party. As the State Secretary for Foreign Affairs and Cooperation, he played a key role as mediator of the peace accords for Angola in Bicesse (Estoril, Portugal) in 1991, and as Minister for Foreign Affairs, he launched the talks with the Indonesian Minister of Foreign Affairs, under the auspices of the United Nations Secretariat, that ultimately led to the independence of East Timor. Under his leadership, the PSD won the general election in 2002 and Mr. Barroso was appointed Prime Minister of Portugal in April of that year. He remained in office until July 2004 when he was nominated by the European Council and elected by the European Parliament to the position of President of the European Commission. In June 2009, the European Council unanimously nominated him for a second term as President of the European Commission, and he was re-elected by an absolute majority in the European Parliament in September 2009.

He has also participated in several international missions including, among others, head of the IDEA delegation to Bosnia and Herzegovina (1996) and advisor to the United Nations in projects for Tanzania and the Democratic Republic of Congo.

In 2006, he was named the “European of the Year” by the European Voice newspaper and in 1993, he was declared the “Global Leader for Tomorrow” by the World Economic Forum.

José Manuel Durão Barroso is Honorary Citizen of Lisbon, Rio de Janeiro, Delphi, Athens, Nicosia, Valpaços, Lamego and Cantanhede.

He is the recipient of the following State Decorations (among others):

- Grand Cross of the Military Order of Christ from Portugal (1996);
- Grand Officer of the French Légion d'Honneur (2014);
- First Class Medal of the Order of Amílcar Cabral of Cape Verde (2012);
- Grand Cross of the Royal and Distinguished Spanish Order of Charles III (2011);
- Great Collar of the Order of East Timor (2010);
- Collar of the Order “pro Merito Melitensi” of the Order of Malta (2010);

- Grand Cross of the Order of Vytautas the Great of Lithuania (2009);
- Grand Cross of the Order of Merit of the Republic of Poland (2004);
- Grand Cross of the Order of Rio Branco of Brazil (1996);
- Grand Cross of the Order "El Sol del Perú" (1994);
- Grand Cross of the Order of the Rising Sun of Japan (1993);
- Grand Cross of the Order of Ouissam Alaouite of Morocco (1993);
- Grand Cross of the Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George of the United Kingdom (1993);
- Grand Cross of the Order of Orange-Nassau of the Kingdom of the Netherlands (1990);
- Grand Cross of the Order of Merit of the Federal Republic of Germany (1990);
- Grand Cross of the Order of the Lion of Finland (1990);
- Grand Cross of the National Order of the Southern Cross of Brazil (1990).

In 2012, he was distinguished with the “Premio Europeo Carlos V” of the Fundación Academia Europea de Yuste in Spain.

Among other academic distinctions, he has received:

- the Medal of Honour of the Universidad Internacional Menéndez Pelayo in Santander, Spain (2014);
- the Plus Ratio Quam Vis Gold Medal of the Jagiellonian University of Cracow, Poland (2014);
- the Medal and Golden Insignia of the Real Instituto de Estudios Europeos of Madrid, Spain (2009);
- Honorary Member of the Portuguese Academy of History, Portugal (2008)
- Honorary Diploma of the École des Hautes Etudes Commerciales – HEC, France (2006).

He is also the recipient of:

- the 2013 Distinguished International Leadership Award from Atlantic Council in Washington D.C, USA;
- the Grand Collar of Merit of the Union’s Court of Auditors, Brazil (2103);
- Honorary Member of the Portuguese Order of Engineers, Portugal (2012)
- Honorary President of the Portuguese Industrial Association in Lisbon, Portugal (2012)
- the Collar of the European Merit Foundation of Luxembourg (2010);
- the Laureate Quadriga Prize 2009 – “United for the Better”, Germany;

- the Gold Medal of the Hellenic Parliament, Greece (2009).

Professor Durão Barroso is also the author of numerous publications on political science, international relations and European studies including, “Le système politique portugais face à l'intégration européenne” (Lisbon and Lausanne, 1983), “Politica de Cooperacao” (1990), “A Politica Externa Portuguesa (1994-1995)” (1995), “Uma Certa Ideia de Europa” (1999), “Uma Ideia para Portugal” (2000), “Mudar de Modelo” (2002) and “Reformar: Dois Anos de Governo” (2004). He has also published several articles on political science and constitutional law in various Portuguese and international collections, encyclopaedias and academic journals, such as *Analise Social*, *Polis*, *Il Politico* or *Dictionnaire International du Federealisme*. He was also founder and first director of the *Revista de Ciencia Politica* in Portugal.

Since 2005, professor José Manuel Durão Barroso has been awarded more than 20 honorary doctorates by universities such as: Universidade de Brasilia, Hebrew University of Jerusalem, Bratislava University of Economics, University College Cork, National University of Mongolia, Wroclaw University of Technology, Technical University of Lisbon, Ghent University, Auckland University, Baku State University, University of Geneva, University of Bucharest, University of Pittsburg, University Sophia Antipolis Nice, University of Liverpool, La Sapienza University of Rome, Warsaw School of Economics, University of Edinburgh, Georgetown University in Washington, University of Genoa, etc.

He is married to Margarida Sousa Uva and they have three children: Luís (b. 1983), Guilherme (b. 1986) and Francisco (b. 1988), and two grand-sons, Manuel (b. 2010) and José Maria (b.2015).